



**De Ivsta Reipvb. Christianæ In Reges Impios Et
Haereticos Avthoritate: Iustissimaque Catholicorum ad
Henricum Nauarræum & quemcunque hæreticum à regno
Galliæ repellendum confœderatione ; Liber**

Rainolds, William

Antverpiae, 1592

Fortissimo Nobilissimoque Principi, Carolo Duci Mayennensi, Generali
Coronæ & Status Gallicani, sacræque Catholicorum contra hæreticos
Vnionis atque fœderis prefecto & propugnatori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63183](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63183)



FORTISSIMO NOBI-

LISSIMO QVE PRINCIPI,
Carolo Duci Mayennensi, Generali Coronæ &
Status Gallicani, sacræque Catholicorum con-
tra hæreticos Unionis atque fœderis præfecto &
propugnatori.

MIRABITVR fortasse ali-
quis (*Magnanime Princeps
& inuicte Dux Carole*) aut re-
prehendet etiam institutum
hoc nostrum, quod isto turbu-
lentiſſimo tempore, quando
tympanorum sonitu & turbarum clangoribus
omnia ubique perſtrepunt, quando nihil niſi
urbium oppugnationes et expugnationes, eque-
ſtres & pedestres conſlictus, cædes, victoria, om-
nibus in circulis & sermonibus iactantur, cum
ubique volitant militares turmæ ad bellum ſeſe
accingentes, & bellicum ex omni parte canen-
tes: quod in his medijs flagrantis belli tumultib:
tibi ſummo harum copiarum ductori et negotio-
rum moderatori, hos nostros qualeſcunque la-
bores offeramus. Quid enim (*inquiet*) Marti
cum Muſis? quid togæ cum ſago? quid ſchola, ca-
lamoque & libro; cum caſtris, cum gladiis, cum
a i i armi i

Cic. orat.
pro Mu-
tana.

armis & tormentis bellicis? Et si aliquid de studiis humanioribus gustavit, occinet forsitan illud Ennianū ex Marco Tullio: Præliis pro mulgatis,

Pellitur è medio sapientia, vi geritur res:
Spernitur orator bonus, horridus miles
amatur:

Vestrum verò studium literarum totum iacet. Hæc & his similia ut populariter à nonnullis dici puto, & in quibusdam bellis hominū ferorum & sylvestriam, Canibalum, Tartarorum, & Lapitharum, locum habere non nego; ita de bellis hominum prudentium & ciuiliū, quales erant Romani & Græci, longe aliter sentio: de Christianorum vero præliis; his potissimum quæ pro repub. pro fide & Ecclesia, pro Christo Christique honore, contra eius aduersarios geruntur, qualia sunt tua hæc (Priniceps) Gallicana, ubi in primis spectatur iustitia causa, belli æquitas, conscientia integritas, ex qua pendet militum in bello morientium sempiterna corporis atque animæ felicitas, plane impias esse omnes huiusmodi voces non dubito. Neque vero alias tam viribus quam ingenio, tam robore corporum quam sagacitate animorum, quam prudentia, & consilijs, & stratagematis, maxima bella confici solita, abundantissime demonstrat tota Romanorum & Græcorum historia. Apud quos quicumque fuerunt Impera-

Literarū
& armorū
conueniē-
tia:

Imperatores optimi & in bellis clarissimi, ij
semper fuerunt sapientia laude insignes, et vel
ipsi in literarum studijs egregie versati vel ho-
minum doctorum consuetudine admodum de-
lectati. Cuius rei testes sunt Græcorum illi The-
mistocles, Epaminonda, Pericles, Phociones, A-
lexandri Magni, Thucidides, Xenophontes: Ro-
manorum Scipiones, Fabij Maximi, Pauli AE-
milij, Luculli, Traiani, Cor. Taciti, Iulij Cæsares:
quorum alij viris doctissimis ita familiariter
vsi sunt, vt eos omnium suorum praliorum &
expeditionũ habuerint comites, eorumq. potissi-
mum consilio res difficillimas susceperint & cõ-
fecerint; alij per se sũma eruditionis laude præ-
stantes, rerum à se gestarum memoriam doctis-
sime mandarunt literis, et fideliter tradiderunt
posteris. Neque vero religiosissimus vir omnis-
que scientiæ & humanæ et diuinæ peritissimus,
illud bellicosi ducis ad se suumque in scribendo
stylum applicasset,

Hierõ. in
epist. 51.
ad Dõnio

Et nostra tela pater, ferrumque haud debile
dextra.

(sanguis, Virg. Æ-
neid. l. 12.)

Spargimus, & nostro sequitur de vulnere
Nec prudens Antiquitas tota, non solum Mar-
tem, sed Mineruam quoque finxissent bellige-
ram, & armigeram, & Diuam armipoten-
tem, nunquam vt Martem, sic Palladem quo-
que belli Deam presidemque fecissent, & huic
non minus quam illi suam assignassent.

Virg. Æ-
neid. l. 11.

a iij Galeam

Ibi. lib. 9. Galeamque, hastamque minacem.
Aegidaque horrificam turbatae Palladis
arma.

Nisi in ingenio, in sapientia, in studiis literarum,
magnam sensissent inesse vim ad laceffendos, ad
debilitandos, ad frangendos aduersarios; ad va-
rios animorum motus, audaciam & formidi-
nem, fiduciam & desperationem ingenerandos,
ad spiritus hominum accendendos & restin-
guendos: nisi doctrinam plurimum valere exi-
stimassent ad gerenda praelia, ad incitandos mi-
lites, ad instruendos duces, ad profligandos ho-
stes, ad victorias consequendas, ad totam belli
rationem ordine disciplinaeque administrandam.

Hebraeorum
in bellis
religio.

Quod si fideles Hebraeos Christianosque in-
tueamur, eorumque res pub. & actiones perpen-
damus, tum vero perspicuum erit, ita non modo
non repelli à bellis sapientiam, doctrinam, pie-
tatem; quasi omnia in armis, in lacertis, in vi &
robore militari sint posita: ut hic potius prima
sint partes iustitiae, moderationis, religionis; po-
steriori loco sequantur & inseruiant reliqua v-
niuersa. Si enim vere & sincere credimus quod
Deus per Moysen Hebraeos edocuit, in istius-
modi libellis omnibus, supremum exercitus im-
perium penes Deum esse, qui est Dominus Sa-
bath, & summus exercituum populi sui du-
ctor; hominem autem siue Ducem, siue Re-
gem, siue Imperatorem, non esse nisi illius vi-
carium,

Isa. 1. 9.
Ierem. 11.
20.

carium, & quasi proimperatorem, aut pro-
regem, nimirum qui Dei vicaria & delegata
potestate militibus illis praest, eiusque nomine
precipit: si advertimus eundem Deum tanquam
verum exercitus Ducem cuius proprium est mi-
lites ad pugnam acuere & animare, illud offi-
cium sibi assumere, proptereaque iubere ut ap-
propinquante praelio, sacerdos stans ante aciem
ita alloquatur populum: Audi Israel, audite
Christiani milites, vos hodie contra inimi-
cos vestros pugnam committitis. Non
pertimescat cor vestrum: nolite metue-
re, nolite cedere, nec formidatis eos quia
Dominus Deus vester in medio vestri est,
& pro vobis contra aduersarios vestros di-
micabit ut eruat vos de periculo: hoc modo
si bella nostra praepotentis Dei numine, au-
spiciis, ductu & imperio gubernari sentiamus:
tum vero nunquam dubitabimus prudentiam,
pietatem, religionem, conscientiam, causae bo-
nitatem, reliquis esse omnibus anteponendam,
quando supremus hic exercitus Imperator, mi-
lites omnes siue haereticos & schismaticos, siue
etiam impios & sacrilegos, a suis vexillis ita
repellit, ut eorum adiunctione totius reliqui ex-
ercitus vel fortissimi virtutem corrumpi, vi-
resque debilitari, nec posse eum praclaram
aliquam victoriam de hostibus comparare,
quamdiu talium improborum consortio, tan-
a iij quam

Ioseph.
Antiq. li.
4. ca. 8.

Deut. ca.
20. v. 2.

Iosue. 7.

quam peste & lue pollutus & contaminatus
 est; apertissime in multis historiae sacrae lo-
 cis contestatur. Quique ita sua bella omnia
 gessit & gerenda praecepit, ut illa, religioni
 temperari, & sacerdotali benedictione sanctifi-
 cari populus aduerteret; ubi Iosue fortissi-
 mus Dux iubetur egredi & ingredi, hoc est
 res grauisimas belli & pacis aggredi ad ver-
 bum sacerdotis Eleazari: ubi precibus sa-
 cerdotum victoriae magis quam fortitudini mi-
 litum attribuuntur, adeo ut etiamsi Iosue
 cum suis acerrime preliatur contra Amale-
 citas, non tamen vincunt Hebraei nisi cum
 Moyses & Aaron sacerdotes ad DEVM
 leuant manus, pro exercitus victoria depre-
 cantes, qui si paululum remittunt, superantur
 Hebraei & superant Amalecitas: ubi Iosue,
 Dauid, alijque quamuis clarissimi Imperatores,
 non tamen nisi consulto diuino oraculo bella
 suscipiunt, nec gerunt, nec obsistentes hostes in-
 uadunt, nec fugientes persequuntur, nec circum-
 uentos interficiunt, nec victoriam ullam adi-
 piscuntur, ut ita nimirum edocerentur ex mise-
 ricordia, & ordinatione, & prouidentia Dei,
 bellorum nutus & momenta omnia, omnes ex-
 peditiones, certamina, prosperosque vel ad-
 uersos successus pendere: quis neget in his praelijs
 Dei religionem, & conscientiae integritatem,
 reliquis omnibus praeponderare?

Quena

¶ Paralip.
 23. 7. & 20
 26.

Num. 27. 21

Exod. 17.

1. Reg. 14.
 18. & 30.
 3.

4. Reg. 6.

Quem pium & religiosum belligerandi mo-
rem ita ab istis hauserunt veteres Christiani Im-
perij monarchæ, & imprimis Christianissimi Gal-
liarum reges; ut nusquam maior eorum quam
in bellis inchoandis appareat integritas, nusquam
maior quam in iisdem persequendis eluceat pie-
tas, ideoque & nusquam maior quam in iisdem
consciendis cernatur felicitas. Ita Constantino
Magno in more fuisse positum notant Ecclesia-
stici scriptores, ut quotiescunque bello cum ho-
ste decertaturus esset, crucis tabernaculum
publicè erigeret, in quo non solum ipse Deum
orabat, sed etiam alios virtutis & pietatis studio
insignes viros, Episcopos & sacerdotes sibi ad-
iungebat, qui in idem cum eo orandi studium
incumberent. Hacque potissimum pietatis dele-
tis ubique tyrannis, uniuersum Romanum Im-
perium sibi subiugauisse, ipse verè Christianè-
que profitetur. Tuo (inquit) impulsu (san-
cte Deus) res salutares & aggressus sum &
confeci: tuoque vexillo ubique hostibus
opposito, exercitum ab illis triumphantem
duxi. Quinetiam si quando reipub. vsus po-
stulat, illa ipsa tuæ virtutis & potentiz
insignia sequens, contra hostes audacter
procedo. Eadem bellandi pietate & religione
fundarunt hoc Imperium Gallicanum primi Chri-
stiani reges, Clodoueus, eiusque successores. Ea-
dem

Christia-
norum in
bellis re-
ligio.

Eusebius
de vita
Constan-
tini, lib. 2.
cap. 12.

14.

Ibi. ca. 54.

Veterum
Francorū
in bellis
religio.

Post pa.
581. 582.

Ibi. 588.
589.

Post pag.
599.

Leuit. 26.
8.

dem prorsus religione collapsum, & à Saracenis,
Arianis, Afris, Mauris, varijsque domi &
foris hostibus laceratum, partim instaurarunt,
partim mirificè amplificarunt excellentes illi
Principes, Lotharingica domus satores, Caro-
lus Martellus, Pipinus, & Carolus Magnus,
qui à de generantibus Merovingijs, cum totius
orbis Christiani applausu & congratulatione,
maiestatem non modo Regiam, sed Imperatori-
am quoque, in suam familiam traduxerunt: qui
nunquam sine episcoporum & sacerdotum co-
mitatu, eorumque spiritali panoplia suas ferra-
tas acies & corporalem armaturam stipante Deo-
que commendante, bellum aliquod, præsertim
arduum & periculosum aggressi sunt. Cuius po-
sterioris, Caroli Magni eum fuisse morem hi-
storici prodiderunt, ubi prælium aliquod anceps
& difficile esset commissurus, ut tum ille statim
coram exercitu, sacra facienda excitatis al-
taribus curarit & milites ducesque confes-
sione & communionem sancta se ad bellum
præpararint. Qui quum hoc modo animoque
dimicarent, victorias planè stupendas & admira-
biles de hostibus suis retulerunt. Adeò ut di-
uinæ illæ promissiones, Persequemini inimi-
cos vestros, & corruent coram vobis. Per-
sequentur quinque de vestris centum alienos,
& centum de vobis decem millia. Ca-
dent inimici vestri gladio in conspectu ve-
stro:

stro: nunquam evidentius completa fuerint, quam in gloriosissimis illis principibus, Martellis, Pipinus, Carolus magnus, contra hostes Dei & Ec-
clesia, Saracenos, Arianos, Afros, Germanos, Longobardos depugnantibus.

Postpa.
591. 592.
593. &c.

Neque verò proximi maiores & antecessores tui (Princeps) quicquam ab his veterum abau-
rum suorum institutus discesserunt. E quibus ut
auus tuus Claudius, Ioannis fratris Cardinalis
Lotharingi, & pater Franciscus, Caroli fratris
Cardinalis, prudentia & pietate toto orbe Chri-
stiano nobilitati cōsilio in suis rebus bellicis sequen-
tus est, eorumque sacerdotali apud Deum interces-
sione felices prælitorum euentus potissimum im-
petrari censuerunt: non aliter frater tuus Henri-
cus (cuius ut aliàs, ita in hac postrema gloriosis-
sima de Germanis & Hugonotis victoria, extra-
ordinaria quadam pietas, & nocturna in precibus
lucubrationes, multorum & testimonijs & libris
celebrantur) fratris quoque sui Ludouici Cardi-
nalis ope, consilio, & praesidijs spiritualibus usus,
multas bellorum difficultates incredibili celerita-
te & felicitate expediuit. Idemque de tua gene-
rosa fortitudine (Carole Princeps) boni omnes con-
fidunt, & certo sibi pollicentur, qui etiam si cum
auo, patrèque, & fratre, fratrem Cardinalem ha-
bere non potes bellorum tuorum auspicem, adiuto-
rem, consultorem, & pro te apud Dei tribunal se-
questrem & deprecatorem, quo per immanis illius
tyranni

Claudius
Dux Gui-
sius.
Ioannes
Cardinal

Francif.
Dux Gui-
sius.
Carolus
Cardinal.

An, 1587.
Henricus
Dux Gui-
sius, Lu-
douicus
Cardinal.

Carolus
Dux Ma-
yennensis

Episcopus
Agenen-
sis.

tyranni periuria & sacrilegia orbatu es; eius ta-
men loco optimum constantissimumq; Episcopum
Agenensem, omnium honorum iudicio dignum,
qui ut in fratris Cardinalis locum quoad oneris
grauitatem successit, ita in parem quoque locum
quoad honoris amplitudinem ascendat; tanquam
alterum tibi fratrem adoptasti: ut omnes intelli-
gant te maiorum tuorum vestigijs insistere, te Io-
suam Eleazari pontificis ductum in bellis sequi, te
religionem Dei cum armis tuis coniungere, te Ec-
clesia precibus, ut Christianum militem & Impe-
ratorem decet, imprimis considerare: & denique
nullum à te moueri, nullum à te probari bellū quod
non idem cause iustitia, conscientie equitate, vi-
rorum sanctorum iudicio, & (quod caput est) Ec-
clesie Christi, eiusque Episcoporum auctoritate,
sententia, suffragatione, & pietate, apud Deum
hominesque commendetur.

Id quod cum præcipue omnibus persuasum esse
debet qui in his bellis militant; ne (quod rebellibus,
& Hugonotis, & seditiosis usu venit) in iniustis
bellis, corporis atque anime mortem sempiternam
adeant: tum hoc opere illud plene demonstratum
arbitramur, ut nemo Christianus sub vexillis tuis
militans, de iustissima sua causa possit aliquo modo
dubitare, non magis quam si in bello contra Tur-
cas aut Saracenos militem se tuum profiteretur.
Nam partim ea de causa, partim ut hæreticorum
quorundam huius hæresis grauitatem eleuantium
frat-

Singulorū
huiuslibri
capitulum
summa.

fraudes detegeremus, postquam generaliter Reipub. Christiana iura & potestatem in regibus suis eligendis, designandis, fr. enandis, coërcendis, castigandis & deponendis explicauimus, & quando rex intra regie potestatis terminos manens honorandus est ut rex, quando eos limites perumpēs, detestandus est & abominandus ut tyrannis: ostendimus hodiernam heresim, maximè Calvinianam que in Gallia serpit, esse Saracenisimo vel Paganismo longè detestabiliorem: propterea que longè magis esse Christianis rationibus utile, ut Paganus aliquis, vel Saracenus, vel Turca, quàm ut Calvinista Gallie rex proficiatur. Examinamus deinde particulatim & speciatim Hugonotarum causam, eosque probamus nullo modo veros esse Francos, hoc est nullo modo esse antiquissima, & Christianissima huius Francia monarchie membra: tum quia à veteri Gallorum religione Catholica ad Atheismum Calvinianum defecerunt, tum quia legibus & regibus Gallicanis obedientiam nullam, nullam reipub. & patrie Gallicane naturalem pietatem præbuerunt, sed eam hostilius quàm ulli unquam Burgundi, aut Angli vastauerunt. Addeò ut si veteres Hebrai uno animo missa legatione ad fratres suos è Manassis & Rubenis tribu, qui in Iordanis ripa erecto altari, à Iudeorum religione ad unicum altare in tabernaculo Testimonij alligata defecisse videbantur, propterea per

Caput 1.
& 2.

Caput 3.

Caput 4.
& 5.

Caput 6.

Ioseph.
Antiquit.
lib. 5. ca. 1.
Iosue cap.
22.

ea per

ea per Eleazarum supremum Pontificem denun-
tiauerint, si illi in incepto obstinate persiste-
rent, nolle se eos pro fratribus, pro Hebraeis, pro po-
steris Iacobi habere, imò verò nolle se pro legis
Mosaicæ defensione laborem vllum defuge-
re, sed ad eam simul & Dei honorem tuen-
dum, transmissio flumine, eos pro Cananæis
habitos, nō secus atque Cananæos extermi-
nare: quanto magis debet Christiani pro defensione
Euāgelij & testamenti æterni quod non in san-
guine hirci aut vituli, sed in sanguine Christi
Iesu filij Dei cōsecratū est, ex ardescere? & hos Hu-
gonotas, non Hebræos sed Cananæos, non Christia-
nos sed Turcas, non Gallos sed Gallicani nominis
labes, maculas, pestes, & hostes atrocissimos exi-
stimare? qui præter antiquissimam Gallia cum
toto orbe Christiano communem religionem Ca-
tholicam spretam & repudiatam, etiam Gallicanis
quoque legibus, & regibus, & reipub. toti magis
intolerabiles iniurias intulerunt, quàm vlli vn-
quam non dico Angli aut Hispani, sed vel Nor-
manni, aut Vandali, aut Saraceni, aut Mauri, qui
easdem quas Hugonotæ Gallia regiones Langue-
docam, Gasconiam, & Guiennam, minoribus quàm
Hugonotæ urbium templorumque ruinis, incen-
dijs, & depopulationibus, hominūque stragibus
peruagati sunt. Ex quo deinceps efficitur, talem
hæreticum principem Coronæ Gallicanæ capeffen-
da, officioque regali suscipiendo nullo modo esse
idoneum

Ioseph.

Hebr. 9.
11. & c.

Caput 7.

idoneum. A quo per omnes leges diuinas & hu-
manas, per omnes scripturas Testamenti veteris,
Euangelicasque & Apostolicas, per omnia Con-
cilia generalia, patrumque Catholicorum consen-
tientes sententias repellitur. Qui etiamsi esset Caput 8.
in solio Regali constitutus, generalique Franco-
rum assensu & approbatione rex admissus; si ta-
men in heresim incideret, eamque pertinaciter
defenderet, vt in potestate est non modo Pontificis
Ecclesie summi, sed etiam Gallicani regni episco-
porum, eum deponere & Regia dignitate priuare; Caput 9.
ita talis Ecclesie sententia iustissimè armat non
solum reges externos, sed etiam suos ipsius domesti-
cos subiectos, vt sana integraque conscientia eum
& possint & etiam debeant impugnare, eiusque
à se dominatum & iugum reijcere, nec vnquam
ad talis heretici regis obedientiam reuertere.
Quàto magis Galli illud hoc tempore locoque con-
tra Nauarraum prestare tenentur, qui consensu
& efflagitatione omnium Gallie Ordinum, & sæ-
pe antea & nuper in vltimis Blesarum Comitibus
à Corona reiectus est, Carolusque Borbonius Car-
dinalis eorundem Ordinum votis, ipsiusque Hen-
rici Valesij Regis literis & codicillis Parlamen-
torum amplissima auctoritate roboratis, proximus
regni heres declaratus, & iam legitima successio-
ne verus rex: etiamsi hic ingratisimus eius ne-
pos post innumera beneficia in eum particulatim
effusa, illū suū in baptismo spirituale patrem, na-
tura

Post pa.
471.

Caput 10.

tura & sanguine patrum, Ecclesiastica lege Episcopum & Cardinalē, regni lege regem, divina lege ab eius dominatu & iudicio liberū, in custodia nequiter & flagitiose detineat. Deniq; cōtra improbos quosdā Calvinistas Catholicorū nomen ementientes, & Navarrēū hæreticū esse relapsū stolidè pernegantes, illud planè cōvicimus, eique propterea quantavis iuramenta quālacunq; vehementia, & diris, & deuotionibus, & execrationibus interponēti, tamē in publicis rebus, in negotio fidei, vbi de Ecclesie discrimine & spoliatione, de ciuitatibus, de provincijs, de regnis & regū diadematis agitur, nūquā esse credēdū: tū quia omnibus hæreticis siue priuatis siue principibus ludus iocusq; est siæ fallere & peierare, vbi cū Catholicis pacta cōuenta trāsgridēdo aliquid possūt vel incōmodare illis, vel commodare sibi, tum quia ipse Navarrus iam olim in hoc genere nimis multa dedit falsæ & fallacis fidei argumenta. Adeo ut omnes Gallie nobilissimæ familie Ordinesque Catholici qui vllam habent honoris sui, vllam maiorum suorum, vllam rei pub. Gallicanæ, ecclesie Christi, ipsiusque Dei præpotentis curam, cuius hic potissimum gloria religioq. in discrimen vocatur, in hoc officiū vno animo intendere & cōspirare, in hoc sacratissimum fœdus omnes suas siue fortunæ, siue corporis, siue animæ facultates viresque impendere teneantur, quo talē hæresiarcham supremi Pontificis censura iam dudum

Caput 11.

diuina

dum à Christianorum communione abscissum
& abiectum, à reipub. Christiana gubernaculis
arceant. Hoc nostrum est (Princeps) consilium
& institutum. Hic laborum nostrorum finis.
Hæc libri summa. Hic capitum singulorum &
argumentorum effectus & scopus. Quæ unuer-
sa quum eo pertineant, ut milites, præfecti, du-
ces, sacerdotes & monachi, laici & Ecclesiastici,
omnes & singuli qui hæc castra sequuntur, per-
suasissimum habeant, hæc esse illa bella Domi-
ni, quæ toties in sacris literis prædicantur, &
quæ Dominus idcirco ut plurimum copiosis ho-
stium suorum cladibus, manubiis spoliisque for-
tunare solet, quia bella Domini sunt; in his
bellis labores & conatus suos maxime Deo pro-
bari, arma sua in his bellis sanctificari; in his
bellis manus suas sanguine Dei inimicorum
(uti mitissimus Dei propheta loquitur) conse-
crari: & generaliter quicumq; hic preliantur, sub
Dei auspicijs pugnare, qui vincunt Dei singulari
ope & præsidio hostes vincere, & qui moriuntur, à
Deo certam laborum suorum & vitæ eius causam pro-
fusa in celo coronam recipere, ut siue cadant si-
ue cadant, siue vivant siue vitam amittant, sem-
per domini sint, Dominoque vivant, & Do-
mino moriantur: hæc cum sit totius huius ar-
gumenti, totius disputationis vis & conclusio, ut
Christiani omnes vera fide & cognitione, sincerâ
que conscientia ad hæc Christianissima bella ar-
a a meit

Totius li-
bri sum-
ma.

Exod. ca.
17. v. 16.
1. Reg. 17.
47. & 18.
17.

1. Paral. 5.
22.

Ierem. 6. 4
Ioel. 3. 9.

Nû. 12. 3.
Exod. 3. 2.
29.

Rô. 14. 8.

mētur, quæ pro vera Christi fide Catholicaq; eccle-
ſia contra hereticos eius capitales hoſtes geruntur
cui tandem aptius hoc opus dicari potuit aut
buit, quàm tibi (nobiliffime Princeps Carole) quæ
& Eccleſiæ & reipub. Gallicana generalis cōſem-
horum Chriſtianorum exercituum, horum arma-
rum, horum bellorum & bellatorum contra talia
Antichriſtianos aduerſarios ſupremum conſi-
tuit gubernatorem. Huc accedit quod quum illi
ſtriſſimorum fratrum tuorum Henrici Ducis
Ludouici Cardinalis voluntate & nutu, pro
cri fœderis deſenſione hoc inchoatum & abſolu-
tum ſit: illis iam iniquiſſimi tyranni fraude ad ma-
liorem vitam tranſlatiſ, magna ratione hoc illi
debitum tibi erat perſoluedum ad quem eorum
vt honor & gloria, ita & laborum operumque
illis cæptorum continuatio & ſucceſſio hæreditari-
o quodam iure & Gallicana reipub. designatione
pertinet. Qui vt hoc honoratiſſimo ſed laborioſo
munere dignè pro eius magnitudine perſungat
vt prouinciam hanc tibi impoſitam perite proſe-
reg, modereris, vt fœdus hoc ſanctè pieq; contra-
ctum prudenter conſernes & largiter amplificet
& denique bellum hoc neceſſarium & ſanctiſ-
ſimum, ſi quod fuit vngnam à primis Reipub. Gal-
licanae initijs, contra iſtos maxime prophanos
nium ſeculorum hereticos perſequaris ſtrenuè
adminiſtres prouide, & ad extremum uſq; duc
& dirigas ſagaciter, & pleniffima de hoſtibus
Etor

Etoria concludas feliciter; eoque modo familia tua
honorem, Catholicis securitatem, Gallicano po-
pulo iustum regem, Reipub. tranquillitatem, Ec-
clesiæ pacem, & à suis perditissimis turbulentissi-
misq; hostibus liberationem compares: & illi fra-
tres, maioresq; tui, & Sancti in cælo omnes; & o-
mnes viri boni in terra, perpetuis votis precibusq;
à Deo Opt. Max. comprecantur. Parisijs 15. No-
uemb. Anno M. D. LXXXIX.

Tuæ Excellentiæ
addictis.

G. G. R. A. Peregrin. Roman.

